

NORA med BJERTRÅ och SKOG. (Ångermanland.)

*Nora*¹, antagligen en af Ångermanlands äldsta församlingar, hörde i början af 1300-talet till landskapets större pastorat att döma af dess jämförelsevis stora bidrag till 1314 års s. k. sexårgård (DS. 3, n. 1946), hvilket uppgick till 10 öre 1 örtug. Till lösen af ärkebiskop Olofs pallium 1316 (DS. 3, n. 2043) bidrog kyrkan med 12 öre och prästen med dubbla beloppet, 3 mark. Under den omfattande visitationsresa, som nämnde ärkebiskop företog genom södra och mellersta Norrland i början af år 1319, besökte han äfven Nora (DS. 3, n. 2218). Grannsocknen *Bjerträ*, som vid samma tid bildade eget pastorat, kom senare, ovisst när, som annex under Nora och återfick sin självständighet först genom kgl. bref 28 apr. 1869. Utbrytningen skedde dock ej förrän 1891 (se *Bjerträ*). Ännu ett annex, *Skogh*, nämnes först 1531, men har sitt ursprung från medeltiden. Då ärkebiskop Andreas Laurentii (Biörnram) visiterade i Nora 12 jan. 1590, bestämdes gudstjänstens fördelning mellan moderkyrkan och de båda annexen. Nora blef i följd af kgl. bref 21 aug. 1798 personligt lektorsprebende 1800, öfvergick 1808 till biskopsprebende (D, 1, s. 27) och behöll denna ställning till

---

¹ Socknen har sitt namn af det trånga sund (*Nor*), som bildar inloppet till Norafjärden.

1871, då församlingen åter fick särskild kyrkoherde. Skog är fortfarande dess annex med egen komminister.

Af Nora gamla kyrka, hvilken skildras som liten och mörk, finnes numera inga lämningar kvar. Den nuvarande stenkyrkan, uppförd på den gamlas plats 1804-06 af byggmäst. Simon Geting, består af ett rektangulärt långhus af 42½ aln. längd, 16½ aln. bredd, med torn i väster och sakristia i öster. Altaruppsatsen och predikstolen äro förfärdigade af Lars Erik Hofrén 1860. Kyrkan undergick restauration 1914. Märkligast bland inventarierna är den skulpterade kalkstensdopfunten, ett gotländskt arbete från tiden 1225-50, hvilket ger en antydning om den gamla kyrkans ålder.

Skogs kyrka, en senmedeltida stenbyggnad, 36½ aln. lång, 16 aln. bred, hade tidigare framför södra ingången ett vapenhus af sten, som nedrefs 1852. Kyrkan träffades 1646 af ett åskslag, hvarigenom stenvuren skadades och taket afbrändes. Församlingen anhöll därför 3 jan. 1647 hos drott. Christina om understöd för skadornas afhjälpan. Altaruppsatsen är förfärdigad 1783 af Jon Göransson, predikstolen 1786 af Christian Kram och ändrad af Ol. Hofrén 1852. Bland inventarierna, af hvilka en del äro deponerade i Hsands museum, märkas en medeltida kalkstensfunt, en madonna från 1200-talet och ett altarskåp från 1500-talets början. Kyrkan är afbildad hos *Cornell* s. 9.

Det gamla prästbordet i Skog togs under kon. Johan III:s tid som vederlag åt de bönder, som afläto sina hemman på Hernön åt Hernösands stad. I ersättning fick khden i Nora uppbära ett årligt anslag å 12 t:r kronospl, hvilket anslag hertig Carl stadfästade 13 juni 1599. Till komministerboställe upplät församlingen 4 säl. 1847 inköpt jord från det gamla kyrkbordet.

KYRKOHERDAR.

1. Dominus **Johannes Olauj** in Norum [1447] inskrefs såsom broder i Helga lekamagillet i Sthm nämnda år på samma gång som dominus Magnus in Grundasundom. Den omständigheten, att deras namn stå uppförda jämsides, gör det sannolikt, att här afses Ångermanlands Nora.

2. Herr **Peder** i Nora [1529-41] var jämte prost Nils i Nordingrå 1529 nedrest till Sthm för att hos kon. Gustaf I utverka skattefrihet för kyrkojorden (KGR 6, s. 6). Han är död 1542, då kon. Gustaf 6 sept. s. å. ger Ångermanlandsfogden Jacob Holst kvitto på 2 silfverskålar och 1 kalk tillsammans vägande 3 löd. mark half åttonde lod, som han i testamente bekommit efter de aflidna prästerna herr Jören i Botha och herr Peder i Nora.

3. Herr **Nils** i Nora (1541-53) arrenderade från förstnämnda år församlingens gamla kyrkojordar. År 1551 är han inblandad i en

rättegång, som är belysande för tiden och här relateras efter dombrefvet. En kvinna, som hade sitt tillhåll i Frånö i Gudmundrå, föregaf sig bland annat äga förmåga att upptäcka trollkarlar och trollkvinnor och att utvisa dolda skatter i berg och jordhögar; hon kallade sig själf »den visa» och anlidades äfven af rätt många, till och med af ett par präster. Då dessa kommo under fund med hennes bedrägerier och förvillande af människor, begynte de förmana allmogen att ej efterlöpa detta djäfvulspåfund. I synnerhet herr Nils i Nora visade sig härvid nitisk i tjänsten, sägandes henne ej annat fara än med djäfvulsdikt. När hon ej kunde skaffa bevis om sin underkunnighet, anklagade hon herr Nils för att han med trolldom skulle ha förgjort hennes visdom och varit anledning till åtskilliga namngifna personers död. Då landsfogden Kjell Nilsson, som en tid varit bortrest, hemkom, grep han kvinnan, förde henne till Kungsgården och anställde undersökning på tingen, hvarvid herr Nils fästade lag, den han göra ville på sitt skepplagsting med en sådan bepliktelse, att om den trolldom finnas kunde med honom, som honom påsagd var, »welkorade han sig på en eld». På tinget i Nora 20 juni 1551 trädde herr Nils fram för lagen, vittnade och »svor på lagboken sig fri för samma trolldoms förevitelse med tjugofyra, nämligen de tolf, som i nämnden suto, item tesso efterskrifne tolf på golfvet, herr Henric i Torsåker, herr Dominicus i Nordingeratt, herr Olof i Gumunderatt, herr Larens i Sebrått, herr Benct capellan i Nora, herr Henric capellan i Nordingeratt, Håkan Andersson i Honön, Gregis Andersson ibid., Tomes Person borgerleijaknectt i Nora, Siurd Monson i Rosvik, Erik Olson i Skog, Nils Olson i Bolestatt. När nu sådant lagvärn och ed var gjord, dömde fogden och Erik Jonsson, lagmannen i Ångermanland och Medelpad, herr Nils kvitt och fri för samma förevitelse och tilltal vid den plikt och bot, som honom tillgäller, som ljuger ens mans lif och äro ifrån¹». År 1553 utgaf khden i en hjälpgärd till Kgl. Maj:ts behof 5 mark 2 öre, men dog förmodligen i slutet af samma år, enär herr Dominicus i Nordingrå 23 febr. 1554 till kon. Gustaf levererade en silfverskål om 12 lod, som framlidne herr Nils i Nora socken testamenterat. Af sitt kyrkosilfver afstod församlingen år 1548 till kronan en förgylld monstrans om 9 löd. mark 12 lod, Bjerträ en förgylld kopparmonstrans om 6 löd. mk 4 lod samt Skogs kyrka en liten förgylld monstrans om 2 löd. mk 1 lod.

4. **Petrus Laurentii** (1555-78) arrenderade den gamla kyrkjorden Slipsta 1555 och utgaf s. å. en kostgård. Hos honom rastade riksrådet Thure Persson i mars 1557 på sin resa från Finland. Herr Petrus

¹ Pappersdok., tillh. Vitt. hist. o. ant. ak., nu i RA.

i Nora afgaf åt kon. Johan III trohetsförsäkran å landstinget i Bjerträ 29 okt. 1568 och undertecknade riksdagsbeslutet 25 jan. 1571. Vid upp-
börden för Elfsborgs lösen s. å. uppgafs hans lösegendom utgöra i silfver
156 lod, penningar 239 mk, tenn 2 pund, kor 17, ungnöt 8, får 22, getter 2,
svin 12, hästar 3 för 60 mk och 1 sto för 10 mk, sammanlagdt värderadt
till 1276 mk 2 öre; han skattade härför 127 mk 5 öre, hvilken utlaga näst
fogden Hans Anderssons på Kungsgården, 141 mk 6 öre, var den största i
pastoratet. Han är död 1578.

5. **Olof Laurentii Bure** (1579-88) var född i Skellefteå s:n, son af läns-
mannen Lars Andersson i Viken och Anna Mosesdotter i Bure, enl. Buresläktens
stamtafla. Bevitnade ss. pastor i Nora socknens tiondelängd första gången
1579. I kraft af kon. Johan III:s bref 29 juni 1582 fick han lösa till sig
kronohemmanet Fanskog (nu Fantskog) 6 säl. i Skogs s:n för 13½ daler och
förvärfvade sig för samma pris 6 säl. i Hjelta i Bjärträ. Han uppbar för
sista gången 6 mars 1588 det vederlag om 12 t:r spanmål, som samme konung
tillerkänt pastorerna i Nora för den indragna präststommen i Skog, hvilken
lämnats såsom godtgörelse åt bönderna på Hernön vid Hsand stads anläggning.
Genom byte skall han erhållit Nora pastorat i Fjärdhundra, Uppland, hvilket
han tillträdde maj s. å. Han undertecknade ss. khde där prästerskapets
försegling på arfföreningen 7 mars 1590 samt Uppsala mötes beslut 1593.
Afled enl. Fant 1613 efter att i 52 år varit präst. Stamfader för många
prästsläkter i Uppland.

G. m. *Ursila Christophersdotter* fr. Tierp, hvars önskan att komma sin
hembygd närmare, tros varit en af anledningarna till pastoratbytet.

Barn: (enl. *Fant*) *Lars*, studerade i Amsterdam; *Carl*, mönsterskrifvare
vid ryttarefanan, sist faktor vid kronans gevärsfaktori i Söderhamn; *Roland*,
f. 11/12 1587 i Ångermanl. Nora, khde i Nora i Uppland, d. 9/4 1670; *Engelbrekt*,
notarie i Upsala; *Christopher*, skrifvare, reste utomlands; *Ingrid*, g. m.
befallningsman Hans Grass i Österunda, Upl.; *Anna*, g. m. khden Joh. Ol.
Balck, son till efterträdaren härst.; *Beata*, g. m. akademifogden i Upsala
Olof Björn.

6. **Olof Phardonis Balck** (1588-90), skall ha varit född på Åland,
enl. Fant gått 6 år i skola, 6 år varit krigspräst och 6 år predikat i Gamla
Upsala samt därifrån kommit som khde till Nora i Fjärdhundra och slutligen
genom byte med företrädaren fått khdetjänsten i Ångermanlands Nora.
Visst är, att han tillträdde här i maj 1588, och troligt, att pastorats-
bytet underlättats genom att de äfven bytt husgeråd och bohag, såsom
Fant antyder. Han har äfven undertecknat tiondelängdema för 1589 och 90.
Ärkebiskopen Andreas Laurentii (Björnram) visiterade här 12 jan. 1590,
vid hvilket tillfälle han lät uppskrifva det inventarium, som var herr

Olof Phardonis levererat i händer, då denne anammade gället, hvarjämte han fastställde kyrktjänstens fördelning mellan annexen: »hos Bjertråd kyrkio tuodeles söndag och tredeles helgedag, och hos Skoghs kyrkio huar tredeles söndag och tvodels helgedagar». Denna predikodelning tillämpades ock i 50 år, till dess Skog fick egen komminister. Efter 1590 förlorar man spåret efter khden Balck, som förmodligen kort därefter aflidit härstädes.

En son *Johan Olai Balck*, khde i Uplands Nora, d. 1633, g. m. företrädarens dotter Anna Bure, har oriktigt uppförts här i pastorslängden.

7. **Hans Larsson** (Johannes Laurentii) (1593-1609), underskref Upsala mötes beslut 1593 samt Söderköpings riksdags beslut 22 okt. 1595 ss. khde här. Hertig Carl gaf vid sin resa genom socknen 1602 order åt fogden Nils Bengtsson att lämna en fattig socknebo Håkan Nilsson i Ramsta 1 t:a spl, som khden å dennes vägnar kvitterade. Han ägde hemmanet Ry, 13 säl. i Nora och 6 säl. i Fanskog, det senare tydligen detsamma, som khden O. Bure innehaft, och fick uppbära den för khden i Nora af hertig Carl 13 juni 1599 ånyo beviljade vederlagsspanmålen för Skogs kyrkobol. År 1609 sättes allenast hans sigill under socknelängderna, hvarför han förmodligen då är död.¹

G. m. *Karin Olofsdotter*, som gifte om sig med kapellanen här, sedermera khden i Resele Erik Michaelis.

Barnen, som kallade sig *Noræus*: *Olof Hansson Noræus* ägde jord i Lungvik, d. före 1647; *Erik Johannis N.*, stud. i Upsala 1621, disp. under prof. J. Chesnecopherus De stellis 1625; *Laurentius Johannis N.*, kapellan härst., sedan khde i Sollefteå, d. 1669; *Israel Joh. N.*, fil. mag., burggreffe i Göteborg, adlad *Norfelt*, d. 1667; *Margareta Hansdotter* g. m. khden mag. Seger Nenzelius i Stora Tuna, Dalarne; *Elisabeth Hansdotter*, g. m. landtingsmannen Christopher Hansson i Helgum, Säbrå, i hans 2:dra gifte; han var son till Säbrå-khden; *Gertrud*, g. m. Sakris Abrahamsson.

8. **Zacharias Jonæ** (1609-13), khde i *Själevad*.

9. **Martinus Olai** (1613-17) var kapellan i Härnösand 1593, då han underskref Upsala mötes beslut. Såsom pastor i Nora gäll under-tecknar han första gången år 1613 socknens tiondelängd, uppbär äfven de följande åren sin vederlagsspanmål, sist den 30 apr. 1617. Under hans tid visiterade ärkebiskop P. Kenicius här, åtföljd af Johan Anthelius, pastor i Gäfle, och Olaus Niurenus, rektor i Gäfle skola. Kyrkans inventarium förtecknades 26 juli 1616.

¹ Han bör noga skiljas från sin samtida namne khden i Säbrå.

10. **Ericus Ragvaldi** i Nora (1618-24) var sannolikt kapellan i Resele, innan han hitkom 1618. Upptages bland de pastorer i Ångermanland, till hvilka Haquin Rhezelius dedicerade sin faders psalmbok 1619. Han uppstår de följande åren sina 12 t.r i vederlag »för Skogz kyrkiebordz afsackna», men efter 1624 är en lucka i längderna, hvarför man ej kan se, hvilket af de tre följande åren varit hans dödsår.¹ Till kyrkans prydnad gaf han ett altarkläde och en kalkduk.

Hans änka gifte om sig med en Lars Hansson.

Barn: *Raguel Flodius*, kapellan i Skog, sedan khde i Resele; en dotter.

11. **Ericus Olai Wargh** (1627-58), var hälsinge, f. i Söderala s:n Wänsätters by, där han hade del i ett hemman, som han 1638 sålde till befallningsman Joh. Eskilsson i Söderhamn. Stud. 28 nov. 1614. Hitkom som pastor senast 1627. I 1630 års mantalslängd uppföres han med ett hushåll om 10 personer, 3 större hästskulptur och 23 kor. Vid landstinget 14 juli 1632 beviljade landsens 24 herr Erik i Nora 30 daler för den stora gästning, han haft vid generalmönstringen, som Måns Mårtensson höll i Ångermanland. År 1638 20 dec. hade khden Er. Wargh köpt 8 säl. i Mälard i Skogs s:n, men lagman Clas Nilsson hade ej gifvit honom dombref därå; lagmannens son Nils Clason skulle skaffa samma bref i dagen eller utfärda ett nytt. Det skedde först 4 maj 1650. Genom kgl. br. 12 juni 1649 fick khden hemmanet Bärga med fäbostället Gafvik fritt från kronoutlagor. Natten till 22 juni 1642 blef Nora prästgård - som kort förut nybyggts - lagd i aska af en förskräcklig våldeld, som äfven förstörde största delen af prästens egendom. Noraborna utfärdade 24 jan. 1643 en lista med anhållan om hjälp till prästgårdens uppbyggande. Listan cirkulerade i Medelpad, Ångermanland och Hälsingland. Herr Erik Wargh har som herredagsman undertecknat riksdagsbesluten 1643 och 1649. Han afled i juli 1658. Från hans tid följande kulturbild: En af khdens drängar upptäckte midsommarnatten 1649, att det lyste eld i Nora klockstapel. Vid närmare undersökning befanns, att Marit Theophilidotter, en gammal sockenstugujänta, gjort upp eld där under klockan för att, som hon uppgaf vid ransakningen, »achta klockan för trullkärningarna, som den natten pläga framme vara, och måste för rägn skull hafva elden i klockstapeln sig till trygghet». Hon hade lärt sådant af en hustru Elin, men visste ej, om det var på allvar eller skämt. Härför och för annat misstänkt signerikuckel blev Marit dömd till lif-

¹ I stället för kyrkoherdarne Martinus Olai och Ericus Ragvaldi har Tunæus och efter honom Biberger upptagit i pastorsserien *Joh. Olai Balck* och *Roland Olai Bure*, hvilka uteslutande tillhöra Uplands Nora. (Se *Fant*, Ärkestiftets Herdaminne.)

vet. Svea hofrätt var mänskligare och dömde henne till kyrkplikt och förvisning från landshöfdingedömet; men som hon utan skydd på en främmande ort utan tvifvel skulle i elände duka under, fick hon slutligen nåd att i grannförsamlingen kvarstanna.

G. m. en *Margareta*.

Barn: *Olof*, græcæ linguæ lektor i Hsand 1650, d. 1651; *Johannes*, äfven lektor 1668, d. 1671; *Petrus*, teol. lektor, utn. khde här i Nora n. 14, d. 1678; *Kerstin*, gift, erhöill fastebref på Berga och Gafvik 9 okt. 1666, enär hon utlöst och betalt sina syskon för deras anparter uti hus och jord; *Margareta*, gift; *Anna*, g. m. komm. i Själevad Nils Bidenius, omg. m. khden And. Muur i Arnäs.

12. Mag. **Petrus Jonæ Nenzelius** (1658-61) var teol. lektor i Hsand, då han sökte Nora pastorat. Oaktadt församlingens uttalade motvilja att få honom till khde och konsistoriets afrådan »lät han sig tycka, att han kunde väl där sitta, och ville så intet sköta om någras sturskhet, mycket mindre frukta, att de skulle sig utur rummet stöta». Han blef sålunda förordnad till khde i gället 26 okt. 1658 och af superintendenten P. Steuch två dagar senare här installerad. Men i febr. följande år infann sig artilleripredikanten J. Lingman direkt från fältlägret i Köpenhamn, försedd med en af kon. Carl X Gustaf undertecknad fullmakt på Nora pastorat, hvarigenom en ganska invecklad och het strid uppblossade. För att komma från denna obehaglighet hade konsist. erbjudit Lingman Svegs lediga pastorat, det han dock vägrat mottaga. I skrifvelse till Kgl. Maj:t 10 okt. 1659 utvecklade konsist. saken och hemställde emellertid, att Lingman måtte erhålla Sveg i stället för det redan tidigare tillsatta pastoratet i Nora. I stället påbjöd Kgl. Maj:t en extra undersökning med uthäradsnämnd, hvaraf framgick att allmogen mest höll på Lingman och endast 3 personer af Nora, 20 af Bjerträ och 1 af Skog röstade för Nenzelius. I följd häraf fick Lingman af änkedrottning Hedvig Eleonora d. 19 dec. 1660 stadfästelse på sin fullmakt, hvarför Nenzelius 1 maj 1661 måste återgå till lektoratet i Hsand. Där väntade honom en än bittrare strid med de genom hans khdeutnämning befordrade gymnasielärarne. Se vidare Hsands lektorer.

I afvaktan på utgången af denna befordringsfråga tjänstgjorde *Andreas Petri Rialenius* som vice pastor 1660 efter att ha biträdt khde Wargh sedan 1657.

13. **Johan Andreae Lingman** (1661-76), f. i Jättendals s:n i Hälsingland. Fadern var bonde i Lingsta by. Från Sthlms gymnasium kom han till Upsala, där han inskrefs ss. stud. i jan. 1649; prästv. af ärkebiskop Lenæus 1653. Var kollega medius i Gefle triv. skola 1651-55

samt kollega supremus och rektor cantus under vt. 1656. Samma år blef han pastor vid artilleriet »under sal. general Stenbocken» och tjänstgjorde i fält till 1659, då han d. 9 jan. erhöll kon. Carl Gustafs fullmakt på Nora pastorat och som ofvan nämndes utträngde företrädaren. I afvaktan på sakens utgång bodde Lingman i Skullersta by och tillträdde khdebefattningen 1661. Vid visitationen i Nora 28 juni 1663 träffades öfverenskommelse, att pastorn skulle gifva sin kapellan i Bjerträ 8 t:r spanmål, men inga penningar, d:nus Jacob, komministern, skulle vara pastorem skyldig vyrdnad och tjänst. Afled enl. Tunæus 1676. Under hans sista år voro trolldomsprocesserna i gång här i socknen och skördade många offer. Här må nämnas, att bland influtna gåfvor till kyrkan år 1674 upptages bidrag af 37 socknebor, hvilka själfva eller deras barn varit beryktade uti trolldomsväsendet, men hvilka Gud bevarat.

G. m. *Margareta Månsdotter*, som i en skrifvelse till guvernören i Gefle anhåller om befrielse från den kaution, som hennes man iklädt sig för kronofogden Magn. Klefberg. Som änka bodde hon i Bredsäter och skänkte 1680 i test. efter sin sal. man 60 dlr kmt till kyrkans korskrank; d. i nov. 1687.

Barn: *Catharina*, afled ogift i Nora 28/4 1729, 67 år g.; *Brita*, pastoris dotter, 11 år gammal, vittnade i dec. 1674 på Nora ting i en trolldomsprocess.

Tr.: Lachrymæ in obitum immaturum... M. Eliæ Unonis Gevalii in regio gymnasio Stockholmensi Logices professoris ordin. 1647 die 14 juni fusæ (lat. verser af J. H. Florander. *Johannes Andreæ Lingman*, M. P. Plantinus.) Sthm.

14. Mag. **Petrus Erics Warg** (utn. 1677), f. 1638, son af khden Erik Warg här i Nora. Stud. i Upsala 27 okt. 1658; efter aflagda prof för filosofiska graden reste han till Tyskland och lär där blifvit promoverad 1667. Rektor scholæ i Hsand 1668, teologie lektor secundus 19 aug. 1674; blef medlem af den kommission, som i mars s. å. tillsattes att döma över trolldomsväsendet i Norrland, var 1676 gymn. rektor och tillika herredagsman vid årets riksdag, där han representerade både superintendent och konsistorium. Erhöll kgl. fullmakt 26 juni 1677 på Nora pastorat, men afled redan 1678 och torde knappast ha tillträdt här, enär änkan i en skrift till guvernören 1679, hvori hon begär ersättning för den lönespanmål, som hennes man åren 1675 och 1677 lämnat till militien i Jämtland, kallar honom teologie lektor och designerad pastor i Nora. Synes ha varit en ovanligt begåfvad och dugande man, som skördades i förtid. Han ägde hemmanet Skärsett i Nora, som hans svåger handl. Erik Lindh måste öfvertaga.

G. m. *Magdalena Jönsdotter Nortman*, omg. m. prostén Mårten Lundell i Sunne.

Af barnen: *Brita*, f. 1673, g. 1693 m. khden Er. Staaf i Sunne, omg. 1707 m. dåv. fändriken, kapt. Carl Treffenberg; d. 1708.

Tr.: *Ecclesiastes explanatus*, præs. *P. Rudbeck*, Ups. 1665. - *Comparatio ducis inopis et avari*, præs. *M. Brunnerus* ib. 1665.

15. Mag. **Jacob Abr. Eurenus** (1679-1701), f. 23 juli 1625 i Edsele; föräldrarna voro bonden och skomakaren Abraham Persson i Östergården och hustru Märeta. Redan vid 10 års ålder gaf han sig i drängtjänst, var 4 år hos bönder, sedan ett år hos föräldrarna. På sitt 16:de år beslöt han sig för att studera, men visste ej, hur han skulle skaffa sig uppehälle, kläder och föda, böcker och annat. Han tog Gud i hågen och begaf sig med två tomma händer till fots ifrån Långsele s:n, där hans föräldrar då bodde, ända ned till Strängnäs skola, inskrefs där 24 nov. 1640 och inhämtade bildningens första grunder genom sin »ogemena qvickhet» så raskt, att han om våren 1644 uppflyttades till gymnasiet, hvilket han under 5:åriga försakelser genomgick. Med sitt testimonium på fickan styrde han så kosan åter norråt öfver Torneå till akademien i Åbo, blef stud. 23 aug. 1650 och erhöll s. å. en god kondition hos medicine prof. Er. Achrelius, hos hvilken han vistades under hela sin Åbotid. Efter aflagd fil. kand.ex. och disp. pro gradu afreste han 1656 till hemorten, blef konsist. notarie och gymn. adj. i Hsand 1657, gifte sig med superintendentens dotter och utnämndes till historie- och poeseos lektor samt prästv. 1658. Till fil. mag. promov. han i Åbo först 11 maj 1661. Under sin lektorstid var han gymnasiets rektor, åren 1661, 1668 och 1672. Det är bekant, huru han under de år 1674 pågående trolldomprocesserna, enligt egen berättelse, 16 okt. haft »en svår fantasia», som man tycks ha tillmätt en viss betydelse under dessa upprörda dagar. Han drömde, att han blef tagen ur sin säng genom väggen af en för trolldom beryktad kvinna i Hsand, bunden till händer och fötter och förd genom luften, därefter nedlagd hufvudstupa på jorden och slutligen återförd med en myckenhet råttor på armarna. Ehuru han ej för någon yppat denna hiskliga fantasia, utan dagen därefter rest till Torsåker, hade dock en flicka, medan han var borta, berättat för hans hustru, att han blifvit förd till Blåkulla, bunden på berörda sätt, med många trollpackor ridande på honom med betsel i munnen, då en af dem skall ha sagt: »thet är dokk ömkeligt, att vi så rida på Mäster Jacob». Natten efter hemkomsten tycktes honom åter, att väggen öppnades och att en hand ville dra ut honom, men då han åkallat Guds namn, ej förmått göra det, hvilket samma flicka dagen därpå berättat skett, och att trollkäringen därvid yttrat: »then eldbranden var för tung». Man finner alltså, att äfven förståndigt

och bildadt folk icke voro oberörda af denna farsot. Lektor Jakob Eurenus utn. till khde i Nora 15 apr. 1679 och tillträdde pastoratet 1 maj s. å., blef några år senare kontraktsprost öfver Södra Ångermanland. Såsom sådan deltog han i värderingen af kontraktets prästgårdsinventarier enl. kgl. befallning af d. 19 dec. 1695. Vid nådda 75 år anhöll han hos Kgl. Maj:t, att mågen lektor Asp måtte få öfvertaga pastoratet, hvilket konsist. tillstyrkte under erinran, att prosten Eurenus varit 23 år lärare i Hsand och därpå 22 år khde i Nora. Afled 20 dec. 1714, 89 år gammal. Lycklig poet, lärd och berömlig lärare. I sina giften lär han haft 12 söner och 5 döttrar.

G. 1) 25/10 1657 m. *Brita Steuchia*, f. 1640, dotter till superintendent. Petrus Steuchius; d. 1664;

2) 1665 m. *Magdalena Lundel*, f. 1643, dotter af khden Nils Lundel i Skellefteå, d. 1670;

3) m. *Elisabeth Jönsdotter Blanck*, f. i Hammar, Ytterlännäs 19/4 1651, dotter af landskamrer Jöns Bryngelson Blanck; d. 1697;

4) 1698 m. *Catharina Margareta Damin*, dotter till löjtn. A. Damin fr. Anklam i Pommern och änka efter rådman Jonas P:son Asp i Hsand; d. 1705.¹

Barn: *Petrus*, f. 1660, prost i Oviken; *Brita*, g. 1684 m. komm. Petr. Linnerius i Själevad; *Nils*, f. 16/7 1667, khde i Löfånger n. 11; *Jacob*, f. 1676, provincial-inspektör öfver tullarne i Ångermanl. och Västerbotten, g. m. Elisabeth Klefberg. Han begrofs i Hsand 20/5 1744, 68 år 2 m.; *Magdalena*, f. 1681, g. m. efterträdaren And. Asp; *Abraham*, f. 1/12 1681, prost och khde i Åkarp och Wittsjö i Skåne, d. 1746; *Jöns*, f. 11/8 1688, khde i Torsåker, Ångermanl.

Tr.: Theoremata quædam, præs. A. Thauvonius. Aboæ 1655.

16. Mag. **Anders Asp** (1701-26), f. 21 apr. 1670, son till råd- och handelsman Jonas Pedersson Asp i Hsand och Catharina Damin. Fadern var bondson från Aspby i Torsåker och modern gifte om sig med prosten Eurenus här i Nora, hvadan Anders Asp sålunda blef företrädarens styfson. Han var tillika yngre broder till stiftets superintendent Petrus Asp. Sclaris i Hsand 1678 blef han gymnasist 1683, stud. i Upsala 2 juni 1686 och promov. fil. mag. 1694, följande år konsist. notarie och gymn. adj., hvilken tjänst han mottog den 13 maj 1695, men utn. redan s. å. till hist. lektor efter Ol. Hernodius, som fått Torsåkers pastorat, och tilltr. lektoratet 1 maj 1696; gymn. rektor 1699; utn. m. kgl. fullm. 18 juli 1700 tilltr. han ss. khde i Nora 1701; præses vid prästmötet 1706; kontr. prost öfver Ångermanlands södra kontrakt 1709; stiftsombud på riksdagen 1713. Vid ryktet om ryssarnes annalkande synes han jämte

¹ Såsom hans femte hustru uppger Tunæus Anna Lind, änka efter komm. Isak Tordin i Rödön, men hon dog som sådan efter 32-årigt änkestånd i Hsand 1735.

sin familj ha tagit till flykten, hvarvid två af barnen genom olyckshändelse omkommo 1720. Efter en svår sjukdom afled han 6 juni 1726 och begrofs af khden S. Zellinger i Ramsele. Ryssarne synas till en del spolierat Nora kyrka 1721.

G. 20/6 1697 i Nora prästgård med prosten Jac. Eurenii dotter *Magdalena Eurenia*, sin styfsyster, och hade med henne 5 söner och 7 döttrar, af hvilka de flesta afledo i barndomen; d. i Hohl 18/11 1757.

Barn: *Jonas*, f. 1698, mag. 1722, blef gymn. adj. och konsist. not., d. ogift 3/6 1728 i Hsand; *Anders*, stud. i Upsala 1721, d. därst. 1728; *Elisabeth (Lisa)*, g. 16/2 1721 m. kaptenen på Wiborgs infanteri, sedermera öfverstelöjtn. Engelbrecht Adam Krabbe, stamfader för adl. ätten n. 2149; *Cajsa Lona*, g. m. tullinspektör And. Askbom i Malmö; *Carl*, f. 1713, komminister i Arnäs, d. ogift 1759; *Magdalena* och *Anna Beata*, hvilka under flykten undan ryssarne natten mellan 24 och 25 maj 1720 drunknade i Ångermanälven vid Hornöberget, i det att båten kantrade för en väderil.

Tr.: De præsagiis physico-medicis, præs. *A Drossander*. Ups. 1691. - De tumulto Gracchano, præs. *P. Lagerlöf*, ib. 1693. - Bröllopsverser vid brodern Petrus Asps och Elisab. Steuchias bröllop 1693.

17. **Kand. Petrus Mich. Ström** (1728-45), f. 1682 i Hsand, son af lektorn, sedan prosten och khden Mich. Ström i Nordingrå. Från Hsands gymn. stud. i Upsala 9 okt. 1700; efter aflagdt disputationsprof pro ex. fil. kand. 1707; nådårspred. i Grundsunda 1709 och under konservation där utn. khde 1710 med tilltr. 1711; utn. till pastor i Nora, Skog och Bjärträ 1727, tilltr. 1 maj 1728. Vid 1736 års prästmöte utsågs han till præses för nästkommande möte, men då detta 1738 hölls, var han sjuk. Afled 25 april 1745 och begrofs i juni månad.

G. m. *Margareta Phragmenia*, dotter till prosten Gabr. Phragmenius i V. Löfsta i Upland, änka efter khden E. Djupædius i Grundsunda n. 11.

Af barnen: *Michael*, f. 1/7 1711 i Grundsunda, mag. 1740, teologie lektor i Hsand, d. på sin gård Rafvesta i Arnäs 12/9 1787; *Christina Margareta*, f. 10/9 1712, g. m. prosten P. Tigerstedt i Tuna, omg. 1745 m. khden P. Holmbom i Själevad, d. 1780; *Olaus*, f. 12/8 1715 i Nora församling i Ärkestiftet under ett moderns besök hos släktingar.

Tr.: De varia hominum forma externa, præs. *H. Vallerius*. Ups. 1705.

18. **Nils Sundius** (1747-61), f. 30 sept. 1687, son af khden i Undersåker Peter Sundius. Stud. 1 febr. 1707; bat. predikant vid Östgöta infanteri 1713, kort därpå bat. pred. vid Jämtl. regem., under hvilken tid han tillika tjänstgjorde som past. adj. i Offerdal; erhöill komm.-tjänsten i Gefle stad 1726, men måste förbinda sig att ss. utstiftes ej söka vidare befordran inom ärkestiftet; erhöill emellertid komministratur vid Storkyrkan i Sthm 1729 och befordrades efter vunnen röstpluralitet af Kgl. Maj:t

till khde i Nora 1746, tilltr. 1747; prost 1754. Afled 24 juli 1761. Prosten omtalas såsom en människovänlig man, som med stort intresse skötte sina herdeplikter och studier, under det att prostinnan förestod hushållet med praktisk duglighet. Genom en olycklig borgensförbindelse, som han år 1741 ingått för en släkting, förlorade han all sin egendom; sterbhusets behållning var ej större än 8,638 dlr kmt och reducerades yttermera genom en i april 1762 timad eldsvåda.

G. 9/3 1714 m. *Catharina Burman*, dotter af prosten Abraham Abr. Burman i Offerdal; d. 27/11 1756, begr. i Nora sakristia 7/12.

Barn: *Abraham*, som kallade sig *Burensund*, efter fars- och morsnamnet, f. 5/12 1715 i Offerdal, norskt justitieråd i Kristiania; *Christina Elisabeth*, f. 25/12 1716 ib., d. 29/7 1717; *Petrus*, f. i Alsen 4/9 1718, d. 14/9 1719; *Christina*, f. 17/12 1719 och *Karin*, f. 27/10 1721, d. i Nordvik 29/4 1805, ogifta; *Elisabeth*, f. 2/7 1723, g. 1754 m. khden N. Svedbom i Hede, sedan m. hans eftertr. Chr. Sebrelius; *Petrus*, f. i Alsen 17/7 1725, med. d.r i Upsala 1754, reste 1755 till Norge och blef stadsfysikus i Kristiania; *Carl Gustaf*, kadett vid fortifikationen 1748; *Nils*, artillerilöjtnant, sedan kapten.¹; *Anders*, notarie i Kommerskollegiet, d. ogift 1757.

Tr.: Grafskrift öfver khden i Sveg Jonas Trundman. 1710.

19. **Erik Unander** (1764-66), f. 6 nov. 1720, son af khden Mathias Unander i Vätö i Roslagen och Christina Humble. Inskrefs ss. underårig i Upsala studentmatrikel 4 apr. 1732; prästv. 18 okt. 1747 till adj. i Bergsjö i Hälsingland. Utn. 29 maj 1749 till e. o. predikant vid Svensk-Amerikanska missionen afreste han till de svenska församlingarna i Amerika och ankom dit 6 nov. s. å. Genom berömligt och försiktigt uppträdande förvärfvade han sig här förtroende och kärlek, utnämndes först till pastor vid de svenska församlingarna i Racoon och Pensneck samt introducerades 10 sönd eft. Trin. (5 juli) 1751 i förstnämnda kyrka, flyttades med kungl. fullmakt 20 okt. 1755 ss. khde till Christina församling, som tillträdde 1756, samt utn. till prost öfver missionen 1758. Ehuru han vid utresan endast förbundit sig att stanna 6 år i Amerika, blef han först år 1760 hemkallad. I hemlandet fann han ej den lycka i yttre måtto, hvarom hans framgångsrika verksamhet därute med skäl kunnat gifva honom förhoppning. Under hemresan förlorade han all sin egendom. Utblottad landsteg han i Göteborg 30 sept. 1760, utblottad uppehöll han sig jämte familjen i Sthm, där han åtnjöt det tarfliga statsunderstöd, som var tillslaget de svensk-amerikanska prästmännen, till dess det lyckats dem vinna någon ordinarie beställning i fäderneslandet. Omsider erhöll han

¹ Besökte nov. 1770 Kristiania, där han hade sina två bröder. I ett bref därifrån (Bergianska brevsaml, T. 15) omtalar han, att brodern Abraham längtade tillbaka till fäderneslandet. De politiska förhållandena voro odrägliga.

kgl. fullmakt 26 juni 1764 på Nora församling. Redan sjuklig och skuldsatt mötte honom här en mindre behaglig öfverraskning. Som nådåret efter prosten Sundius utgått 1 maj s. å., hade Hsands domkapitel uppdragit åt dennes döttrar Christina och Karin att mot ersättning af tillträdande pastor häfda prästbordet. Huru de verkställt sitt uppdrag kan lämnas därhän, faktum är, att då Unander 1 aug. hitkom, presenterade de honom för dessa tre månader en räkning på 4,550 dlr 28 öre kmt, däri inberäknadt underhåll åt adjunkt och legofolk, och då han ej ville eller kunde betala denna summa, uttogs stämning. Processen fortgick till högre instans och blef ej afgjord före hans död. Han afled i Hsand 30 apr. 1766, efterlämnande hustru och 4 barn i stort ekonomiskt betryck.

G. 19/9 1750 i Filadelfia m. *Maria (Mary) Hesselia*, dotter af konterfejaren därst. Gustaf Hesselius och brorsdotter till prosten Andreas Hesselius i Gagnef. De vigdes af prosten Isr. Acrelius. Prostinnan afled på Lefvars gård i Nordmaling 6/1 1813 vid 77 års ålder.¹

Af barnen: *Gustaf*, »fånig», drunknade här 12/11 1768 genom isens bristning, 17 år 2 m. 1 v. g.; *Johannes*, f. 1754, fändrik, en hetlefrad herre, d. på Lefvar i Nordmaling 5/12 1820; *Samuel*, f. 17/4 1755, komm. i Giresta, ärkestiftet, d. 16/1 1815; *Christina Lydia*, f. 1759, g. 2/1 1783 i Sthm m. sin kusin revisorn i chartæ sigillkontoret Carl Nathanael Unander; *Maria Elisabet*, f. 20/10 1765 i Nora d. 12/5 1766 i messling.

20. Mag. **Johan Foug**t (1769-98), f. 1721, son till prosten i Neder-Torneå Abraham Foug. Stud. 26 sept. 1734; promov. fil. mag. 1746; prästv. 25 sept. 1747 till adj. åt sin fader i N. Torneå församling. Föreslagen till regem. past. 1757, men afsade sig förslagsrummet, då han 8 juni s. å. erhöll fullmakt ss. rektor i Torneå skola. Afl. past. ex. 23 juni 1761 och uppfördes på första förslagsrummet till Nedre-Torneå pastorat s. å. efter fadern, erhöll det ej, men soulagerades 1762 med titel af e. o. hofpredikant. Då Nora pastorat blef ledigt efter Unander, uppsattes å förslaget Foug, lekt. Mich. Ström och lekt. Selander; Ström erhöll enhällig kallelse, men K. Maj:t utfärdade 10 febr. 1769 nådig fullmakt för Foug, som tilltr. s. å. Utn. till prost öfver egen församling 16 mars 1776, kontraktsprost 10 jan. 1781. - Såsom väl öfvad i finska och lappska språken åtföljde han år 1751 biskop Kiörning på hans visitationsresa i lappmarken ss. v. notarie. Efter sitt tillträde till skoltjänsten råkade han i en het strid med Torneåborgarne. Den tidigare uppbyggda skolmästargården hade för-

¹ Ett porträtt af henne finnes i den genealogi öfver släkten Unander-Smaræus, som år 1914 utgafs af W. A. Unander. Af prosten Unander har äfven funnits ett nu förkommet oljefärgs-porträtt, försåldt till en bonde i Nordmaling.

fallit ss. obebodd, enär hans företrädare Vigelius haft egen gård, och för 2 år sedan blifvit, landshöfdingeämbetet oåtsporadt, försåld; man ville ej bestå en ny bostad, utan blott ge honom till hyra 18 à 20 dlr kmt. Konsist. fann hyresersättningen alldeles otillräcklig och yrkade, att en ny gård närmare skolan skulle anskaffas. Magistraten i Torne förmenade åter, att stadsborna alls icke voro skyldiga att bygga skolmästaregård och att hvad de tillagt skolmästarne ss. förmåner skett af fri vilja, allt efter som de ansett hans flit och skicklighet vid barnens undervisning, »men nu då hvar och en nödgats taga sina barn från skolan, efter skolmästaren roar sig med andra tidsfördrif, förfaller en sådan välvilja. Hvad de gifvit årligen under namn af djeknepenningar har skett frivilligt och utan någon lag dem därtill förbundet». Denna anklagelse mot skolmästaren föranledde prostvisitation och undersökning, hvarvid skolans 15 barn examinerades och befunnos väl underviste i sin kristendom. Borgerskapet skulle betala djeknepenningar som vanligt. I stället för inköp af skolgård hade de förbundet sig gifva Fougt i hushyra 48 dlr, hvarmed skolmästaren låtit sig åtnöja. Mag. Fougt hade skäl att i hofrätten beifra beskyllningen för försummelse, men förlikning ingicks. Konsist. vidhöll emellertid sin mening, att skolmästaren i Torneå måtte så hädanefter som hittills med nödiga rum förses (Hdpr.1759 21/12,1760 21/5). Genom hans i Nora prästgård 6 jan. 1798 inträffade död försattes änkan jämte 7 omyndiga barn i största armod med skulder öfver tillgångarne på grund af de svaga lönevillkor, han åtnjutit ss. skolmästare, genom den långväga flyttningen samt isynnerhet 10 barns uppfostran. Hon erhöll extra nådår af K. M:t 17 apr. 1798.

G. 15/1 1760 m. *Hebla Mathesia*, f. 10/3 1743, dotter till prosten i Pyhäjocki Petter Mathesius; d. i Storkulle nybruk nära Hsand 31/12 1803, sörjd af 9 barn och 7 barnbarn.

Af barnen: *Petter Abraham*, f. 11/3 1763, kommiss. landtmätare 1785, kronobefalln. man i S. Västerbotten 1812, d. 1820 på Umeå prästbord; *Johan Henrik Brita*, f. 1766, g. m. komm. Sven Sjölund i Häggdånger; d. därst. 30/1 1803; *Carl Göran*, f. 1767, d. 7/4 1775 i Nora; *Gustaf*, f. 1770, kommiss. landtmätare, d. 3/1 1813 i Slipsta i Nora; *Maria*, f. 16/7 1771 i Nora; g. m. handl. i Alicante Zephanias Westzynthius i hans 1. gifte; *Anna Catharina*, f. 27/12 1772, ogift d. i Sthm 16/11 1832; *Hebla Charlotta*, f. 28/11 1774; *Sophia*, f. 23/11 1776, d. 12/5 1777; *Elisabeth*, f. 2/4 1778, ogift d. i Nora 7/12 1857, bodde på ett torp i Slipsta jämte en syster, manhaftiga skötte de själfva sin jord; *Vilhelm*, f. 6/4 1781; *Fredrik*, f. 26/5 1785.

Tr.: De lege Hebræorum agraria, præs. *A. Boberg*. Ups. 1744. - De fide publica, præs. *J. Ihre*, ib. 1746. - Uplysning i Christendomsläran. Sthm 1776.

PREBENDEPASTORER.¹
1800-1871.

21. **Carl Gustaf Nordin** (1800-1812), se Biskoparne.
22. **Erik Abraham Almquist** (1814-30).
23. **Frans Michael Franzén** (1832-47).
24. **Israel Bergman** (1848-64).
25. **Anders Fredrik Beckman** (1865-70).

KYRKOHERDAR.

26. **Anders Högström** (1871-79), f. 28 maj 1813 i Marby s:n, föräldrar: bonden Olof Andersson och Brita Ivarsdotter. Skolstudier på Frösön och i Hsand; stud. i Upsala vt. 1838. Efter många års grundliga studier för filosofiska graden, hvilka på grund af hans underskattande af egen förmåga icke ledde till någon examen, bestämde han sig, redan 40 år gammal, för prästerliga kallet och prästv. 2 jan. 1853 till adj. i Nora; förordn. att förestå komm. tjänsten. i Hsand, i juli s. å.; åtföljde biskop Bergman vid samma tid på en visitationsresa till Pajala, efter återkomsten ånyo missiverad till Nora, där han såsom t. f. pastor uppehöll pastoralvården från 1857. Då i följd af biskopslönens reglering Nora enl. kgl. brefvet 16 apr. 1870 upphörde att vara biskopsprebende och denna förändring kom tämligen oväntadt, såg sig Högström nödsakad att i hast aflägga pastoralex. s. å. och erhöll vid valet de flesta rösterna samt kungl. fullmakt 31 mars 1871 m. tilltr. s. å. Han afled 29 apr. 1879.

Vigd i Nora kyrka 24/6 1856 m. *Margareta Helena Augustin*, dotter till v. pastorn härst. komm. E. Augustin; bodde som änka i Skullersta by i socknen och afl. där 13/3 1916, 93 år 7½ mån. g.

Barn: *Erik Olof Emanuel*, f. 6/5 1857, fil. d.r, konsistorienotarie i Hsand; d. 29/3 1920; *Agnes Augusta*, f. 31/3 1865, d. 17/5 s. å.

---

¹ Vice pastorer under Noras pastorats prebendeperiod voro: *Erik Daniel Hasselhuhn* (1800-02), sist komm. i *Gudmundrå*, Högsjö; Mag. *Jonas Nordén* (1802-17), khde i *Nätra*; *Per Brandell* (1817-38), komm. i *Nordingrå*, Ullånger; *Johan Magnus Unæus* (1838-44), khde i *Burträsk*; *Erik Augustin* (1844-57), komm. här i Skog; *Anders Högström* (1857-71), khde i *Nora*.

27. **Per Alfred Nikolaus Sundelin** (1882-1914), f. 19 dec. 1838 i Vilhelmina, son af khden i Stensele Uno August Sundelin och Cath. Lovisa Grönlund. Efter studier i Umeå och Hsand stud. i Upsala vt. 1860; afl. dimiss. ex. vt. 1863; prästv. i Sthm 11 juni s. å. till past. adj. i Dorotea hos khden J. Nensén, från hvilket missiv han senare anhöll blifva befriad, då han ansåg sin lärofrihet af vederbörande pastor otillbörligen kränkt. Utn. komm. i Grundsunda 4 dec. 1865, tilltr. 1 jan. 1866; afl. past. ex. i nov. 1868; t. f. pastor i Gideå 13 dec. s. å. Utn. khde i Lidens från Resele nyutbrutna pastorat 13 dec. 1869, begärde han afsked från komministraturen i Grundsunda fr. 1 juni 1870 för att ss. nådårspred. tjänstgöra i Liden, till dess han där tilltr. 1 maj 1871; utn. khde i Nora och Bjerträ 23 jan. 1880, tilltr. 1882; frånträdde Bjerträ 1 maj 1891, som då erhöll egen khde. En redbar andens förkunnare, varmhjärtad och god. Afled 7 sept. 1914. LVO 1899. (Minnesteckning vid prästmötet i Hsand 1919.)

G. 28/7 1868 m. *Helena Augusta Elisabet Gavelius*, f. i Graninge 22/5 1845, dotter till bruksförvalt. Claes August Gavelius och Hilda Augusta Hedberg.

Barn: *Johannes*, f. 20/6 1870 i Graninge, komm. i Själevad, d. 19/12 1900; *Frideborg Augusta*, f. 23/1 1872 i Ådals-Liden; *Klas Immanuel*, f. 4/4 1873, khde i Hörnefors; *Hilda Katarina Elisabeth*, f. 14/11 1875, d. 28/6 1908; *Uno David*, f. 2/4 1877, d. 22/7 s. å.; *Ruth Alexandra*, f. 9/1 1879, g. 18/4 1911 m. komm. i Kvjickjock Carl Oscar Carlsson Lander; *Alfred Natanael*, f. 29/9 1881, komm. i Viksjö, sist khde i Fors; *Elsa Helena*, f. 20/1 1884 i Nora, folkskolelärarinna i Löfvik, Nora; *Henning*, f. 7/3 1886, v. past. i Nora 1911, domkyrkoadj. i Hsand, d. 17/11 1918; *Hedvig Maria*, f. 9/5 1889, g. 18/6 1913 m. komm. Gust. Sigfrid Mouchard i St. Mellby, Skara stift; *Marta Irene*, f. 15/2 1892.

Tr.: Pred. på Fastlagssönd. Sthm 1887 (Vårt Lands predikobil. n. 7). - Pred. på 4:e sönd. eft. Tref. (ib. n. 28). - Pred. på 8:e sönd. efter Tref. (i Pred. af Hsands Stifts prester 2. 1884).

KOMMINISTRAR I NORA.

1. Herr **Örjan**, förmodligen kapellan, arrenderade 1542 den gamla kyrkojorden i By, Skogs s:n, 20 säl., men bodde i Strinne i Bjerträ.

2. Herr **Benct**, capelan i Nora [1551], var bland de 24 män, som på Nora ting 20 juni 1551 med sin ed värjde khden Nils från anklagelsen för trolldom. Tvifvelutan en annan än följande.

3. **Bengt Månsson Blix** [1574-95], broder till landskamreraren Per Månsson i Styrnäs, hvilken omnämner honom såsom kapellan i Nora i ett bref 9 maj 1589. Sist khde i *Gudmundrå*.

4. **Erik Michaelis** [1605-1612], khde i *Resele*.

5. **Erik Anundi** (1613-20), f. i Ångermanland, upptogs i logiska klassen vid Upsala universitet 22 okt. 1599, erlade som kapellan i Nora Älfsborgs lösen 1613-18 med 3 daler årligen. Bodde i Gafvik och afled 1620.

Hans efterlevande hustru hette *Dordi*.

6. **Lars Hansson (Noræus)** [1623-28], kaplan i Nora tingslag, var son till khden Hans Larsson härst. Han gjorde med församlingarne i Bjerträ och Skog en förening trettondedag jul 1623, då de anammade honom till kaplan och han lofvade dem mer kyrktjänst än af ålder varit, hvilken anordning konfirmerades af ärkebisk. Kenicius 18 febr. 1625 (Hdmh). Tillbytte sig jord af en bonde Nils Eriksson i Sönderstad 1629. (Ådb.) Sist khde i *Sollefteå*.

7. **Mårten Andersson** (Martinus Andreæ) (1628-38), f. i Gräta, Nora s:n, son till bonden Anders Mårtensson; kallas kaplan i Nora i 1628 års boskapsskattelängd ss. ägare af 1 häst och 7 kor och bodde på fädernegården. På tinget i Nora 13 juni 1636 framträdde herr Mårten kapellan och hans broder Bertell Andersson i Gräta och fordrade af Ol. Eriksson i Salum någon gäld, som den sistnämnde ådömdes betala. (Ådb.) Prosten Linnerius anmäler 27 aug. 1638, att d:nus Martinus är genom döden kallad till Guds rike. (Hdmh.)

G. m. *Malin Andersdotter*. Hon fick genom Drottning Christinas bref 31/1 1649 ett hemman i Gräta fritt och lefde ännu 1662, då hon uppbar 1½ t:a änkespanmål af Vibyggerå jämte någon hjälp af pastor i församlingen.

Af barnen: *Anders Mårtensson Norman* i Gräta, sålde en arfspart i Gräta 1671 åt sin svåger; *Margareta Mårtensdotter* g. m. kaplanen Martin O. Meyer i Skog.

KOMMINISTRAR I BJERTRÅ.

1. **Petrus Magni Nybelius** (1639-48), son af bonden Måns i Nybölet här i Bjerträ. Stud. i Upsala i okt. 1624. Redan år 1631 synes han ss. extra predikant tjänstgjort i sin födelsesocken Bjerträ under den ordin. kapellanen Mårtens tid. Efter dennes död insände khden Warg 19 sept. 1638 en begäran att få Petrum Nybelium ifrån Bjerträ neder till hufvudsocken och sedan uti hans ställe en studiosus *Ericus Edvardi*. Som den senare ej var prästvigd, utsåg Upsala domkapitel en annan, näml. *Elias Erici* (Rhezelius), son till kaplan Erik Michaelis, n. 4, hvilken

21 dec. 1638 utnämndes till sacellan i Bjerträ. Emellertid ankom senare till kapitlet 9 okt. 1639 en skrivelse från Bjerträborna, bekräftad med socknens sigill, hvori de begära att få behålla dn. Petrum, som där är infödd, till sin ordinarie predikant, föregifvandes sig ingen annan vilja antaga eller underhålla och därmed låta förstå, att de ingalunda vilja hafva dn. Eliam. (Hdmh.). På denna grund resolverade konsist. s. d., att Petrus Nybelius fick stanna i Bjerträ och pastor skulle till en tid taga dn. Eliam till sig i huset ss. domesticum till att informera barnen och vara honom till hjälp. Men så infann sig dn. Elias själf i domkapitlet 27 nov. och framlade flera bref, hvaraf framgick, att dn. Petrus endast genom stämpling af några få bönder, slägtingar till honom, förskaffat sig det med sockensigillet undersatta brefvet och genom dess osannfärdiga uppgifter fått konsist. tillstånd af d. 9 dec. att tillträda sacellanium. Konsist. förklarade nu, att om saken förhölle sig så, skulle dn. Petrus icke allenast kvittera lägenheten, utan ock priveras officio, och bönderna, som det tillställt, skäligen dömas att böta till kyrkan. Härom skulle undersökning anställas af prosten Linnerius i Hsand; dn. Elias skulle emellertid stanna vid sacellanium, eftersom han därtill tidigare var lagligen insätter och vedertagen. Huru saken utvecklades kan ej fullständigt utläsas i handlingarne, men af socknelängderna framgår, att Petrus Nybelius kvarstannat i Bjerträ såsom ordinarie kapellan, och att hans medtäflare herr Elias fick öfvertaga en nyupprättad sacellani i Skog. Nybelius uppträder 1646 på Nora ting klagande på sin broder Erik Månsson i Nybölet, som ville tränga honom från faderns arfsjord i samma hemman, 7 säl., hvaraf herr Peder ägde halfparten. Han synes ha aflidit 1648.

En dotter: *Kirstin Pedersdotter Nybelia*, g. m. khden i Ramsele Erik Thelaus.

2. **Jacobus Nicolai Keijelius** (1650-68), f. här i socknen, son till en bonde i Köja. Stud. i Upsala 26 apr. 1637. Uppgifves ha tjänstgjort som kollega i Hsands triv. skolas 1 kl. 1647. Visst är, att han 1650 var kaplan i Bjerträ (ej Umeå), då han här upptages i socknens kvarntullslängd samt 1659 nomine pastoris underskrifver tiondelängden. Vid visitationen 29 juni 1663 bestämde superintendenten, att pastor Lingman skulle från årets början allenast gifva dom. Jacob 8 t:r men inga penningar, och denne vara förpliktad med skyldig vyrndad och tjänst dn pastorem respectera. Pastor hade nämligen klagat öfver kaplanens ohörsamhet, att han lyst för brudfolk utan pastors vetskap, att han kallat dn pastorem och hans åhörare förbannade djeflar o. s. v. Han förmantes afstå från sin galenskap; han skulle gifva pastori tillkänna om brudfolk, bedja om ursäkt för sin skamliga mun. Han afbad sin ovetthet och de blefvo för-

likte, men honom blef allvarligen tillsagdt, att om han flere gånger med sådant ovett igenkommer, skall han vara viss på att mista prästen. Herr Jacob i Köja är uppförd i 1668 års mantalslängd för Bjerträ s:n, men saknas år 1670.

Tunæus upptager ss. kaplan i Bjerträ omkring år 1670 *Nicolaus Clementis*, hvilken enligt Ångermanlands nations matrikel säges blifvit skild från ämbete och tjänst. Detta bekräftas ej af nu tillgängliga handlingar. Han återfinnes emellertid som komm. i Sollefteå 1679.

3. **Martinus Olai Meijerus** [1673-79], öfverflyttades till komministraturen i *Skog*, se nedan.

4. **Erik Boderus** (1679-95) khde i *Ramsele*.

5. **Petrus Göransson Kiörning** (1695-1740), f. omkr. 1660, bondson från byn Kjørning i Nordingrå. Från Hsands gymn. blef han stud. i Upsala 17 juni 1685, kollega i Hsands triv.-skolas 2. kl. 1692, utn. till kaplan i Bjerträ i mars 1694, särskildt med hänsyn till de många små faderlösa styfbarn, han skulle underhålla; introducerades här dominica jubilate (14 apr.) 1695. År 1723 dömdes han till trekvarts års suspension, emedan han bland annat i beskänkt tillstånd på en barnkristning hos sin adj. och måg Nordin, hvars brutala uppförande mot dottern var notoriskt, utfarit: »Du handterar hustrun som en dj-l och en dj-l äst du». Adjunkten skulle ensam uppehålla tjänsten under tiden och åtnjuta skälig lön af herr Pers salario samt förmentes att undfly trätor i synnerhet med sitt svärfolk. Komm. Kiörning återinträdde i tjänstgöring 28 mars 1724. Han var kusin till biskop O. Kiörning, afl. 12 juli 1740 och begrofs 18 aug. i kyrkans kor, 80 år gammal.

G. 14/1 1692 i Gudmundrå m. *Anna Elingia*, dotter till lektorn Georg Elingius i Hsand samt änka efter lektor Israel Dynæsius; t 8/9 1741, 85 år 15 veckor g.

Af barnen: *Olof*, f. 8/3 1693, khde i Kerrstorp i Skåne, d 9/7 1751; *Israel*, döpt 5/4 1695, d. som barn; *Georg*, f. julottan 1697, inspektor vid Strömbergs bruk i Upland; *Israel*, döpt 4/4 1699 i Gudmundrå; *Anna*, f. 1701, g. m. adj. härst. Nils Nordin. De lefde under mindre lyckliga äktenskapliga förhållanden. Han sökte komministraturen efter svärfadern, men hans studier voro så svaga, att konsist. ej kunde godtaga honom; det latinska skrifprovet vågade han sig icke på. Han aflod i Nässom 3/8 1753, hustrun 18/1 1756.

6. **Hans Burholm** (1742-66), f. 1704, fadern var köpman i Hsand. Sonen intogs i stadens skola 1712, i gymn. 1719 och blef stud. 15 jan. 1723. Aflade prästex. 4 sept. 1728, förordnad till past. adj. i

Torp; kom 16 febr. 1732 ss. komm. adj. och nådårspräst till Ullånger; därefter past. adj. i Nordingrå, där han bodde i Röksta. Sist utn. komm. i Bjerträ 1741, tilltr. 1 maj 1742. Bodde här på Kungsgården. Predikant vid 1750 års prästmöte. Afled 31 mars 1766.

G. 1) 29/5 1733 m. *Catharina Unæa*, änka efter komm. Christopher Hornæus i Nordingrå, begr. 7/7 1743, 45 år;

2) 8/6 1746 m. *Anna Byberg*, borgardotter fr. Hsand, d. 16/4 1759, 36 år;

3) 26/12 1765 m. *Märta Lisa Dahlin*, änka efter stadsfiskalen i Hsand Jonas Hernelius; d. 9/4 1766, få dagar efter sin senare man och begrafven på samma gång.

Barn i 1:a giftet: *Catharina*, f. 9/2 1736 i Röksta i Nordingrå, afl. ogift 8/12 1766; *Margareta*, f. 19/10 1741, d. 31/10 s. å.

Barn i 2:a giftet: *Margareta*, f. 23/5 1747, g. 1) m. skräddarmäst. Jonas Dahlgren på Kungsgården, 2) 5/3 1791 m. kommiss. landtmät. Per Sundvall, d. 5/5 1797; *Anna*, f. 1/9 1749, g. 21/12 1766 m. bokhållaren Olof Söderlind; d. 27/6 1789; *Johannes*, f. 11/5 1752, d. 25/8 s. å.

7. **Mag. Lars Lund** (1767-85), f. 23 dec. 1721, föräldrar: länsman Petter Lund i Lunde, Arnäs s:n, och Sara Polack. Stud. i Upsala 3 febr. 1743; promov. fil. mag. 1755; prästsv. 1757 till nådårspred. i Njurunda; hitkom som biträde åt komm. Burholm i mars 1759; i okt. 1760 beordrades han till adj. åt khden J. Nording i Brunflo, undanbad sig flyttningen, nöjd med sin ringa lön, men ålades af Konsist. att flytta; därefter nådårspred. i Nora apr. 1762; socknepräst i Junsele 1764; utn. komm. i Bjerträ 24 sept. 1766; tilltr. 1 maj 1767. Afled i Nässom 11 maj 1785 af vattusot.

G. 8/4 1766 m. *Brita Stridsberg*, dotter af lektorn i Hsand, professor Magnus Stridsberg och Anna Unæa. Hon var änka efter sockneprästen P. Molander i Junsele.

Tr.: De latinitate ad obrussam rationis examinanda 1,2. præf. P. Ekerman. Ups. 1753 o. 55.

8. **Erik Åkerstedt** (1787-1807), f. 5 dec. 1739 i Hässjö, son till nämndeman Michael Michaelsson. Stud. i Upsala ht. 1762; prästsv. 1764 till komm. adj. i Högsjö; komm. adj. åt komm. G. Borén i Borgsjö 1767; förordn. till pred. på Graninge bruk 16 sept. 1769; utn. komm. i Bjerträ 17 maj 1786. Afled 9 mars 1807 i Ödlund, där han bodde.

G. 1770 i Sthm m. *Catitarina Wedin*, t 2/12 1805 af lungsv. 57 år g.

Af barnen: *Catharina*, f. 3/3 1771 i Graninge; *Olof*, f. 16/6 1772; *Michael*, f. 24/8 1773; *Margareta*, f. 29/3 1776, g. 28/10 1812 m. skräddarmäst. Jonas Lund i Öd; d. 5/6 1829; *Erik*, f. 15/4 1778, bokhållare vid Sandön, d. 16/8 1798; *Nils*, f. 15/4 1779; *Märta*, f. 5/1 1781; *Märta*, f. 20/7 1789 i Bjerträ, d. 14/9 s. å.

9. **Erik Edling** (1809-1830), sist khde i Njurunda, n. 21.

10. **Johan Åkerberg** (1831-49), f. 4 okt. 1782 i Hsand, son af sadelmakaren Åkerberg och Martha Sundsten. Modern afled här i Bjerträ hos sonen 1846. Stud. vt. 1805; prästv. 10 apr. 1808 till adj. hos khde Berlin i Resele; s. å. biträde åt komm. i Ytterlännäs i aug. och åt pastor i Torsåker i sept.; återtog 1809 adjunkturen i Ytterlännäs, där han förordnades till tjänste- och nådårspred. 23 aug. 1809-1 maj 1812; v. komm. i Boteå året 1812-13; past.adj. i Torsåker 1813-20; v. komm. i Ytterlännäs 1820; komm.adj. i Boteå 1821; predikant vid Gålsjö bruk fr. febr. 1823 till i juni 1831, då han erhöill och genast tillträdde komministerturen i Bjerträ. Afled här 6 apr. 1849.

G. m. *Catharina Christina Sundius*, dotter af komm. i Långsele Nils Sundius; d. 21/1 1854.

Barn: *Nils Petter*, f. 27/6 1827 i Gålsjö; *Johan Ulrik*, f. 27/5 1830, kontr. prost och khde i Sollefteå.

11. **Claes Laurentius Lindberg** (1852-56), f. 9 jan. 1801 i Jämtl. Stud. vt. 1824; prästv. 17 dec. 1826 till adj. åt komm. Is. Alner i Lockne; past. adj. i Selånger med upprepade pastorsförordnanden fr. 1 maj 1827 till 3 aug. 1836, då han mottog förordn. ss. v. komm. i Hässjö; d:o i Skorped 17 maj 1837, t. f. pastor i Grundsunda 1 maj 1838; v. komm. i Själeved 1 maj 1839 och i Nordmaling 1840 samt i Grundsunda 1 maj 1841; adj. i Säbrå 27 juli 1842; past. adj. i Indal 1843; vald till komm. i Bjerträ 11 nov. 1850; Hitkom 1 juli 1852, sedan besvär över valet ogillats. Afled 23 okt. 1856. Barnlös.

G. m. *Anna Martha Aurén*, f. å Kungsnäs, Selånger 25/11 1795, dotter af klockaren Sven Åsén, syster till prosten H. Aurén i Sidensjö; d. i Boteå, där hon hade två brorsdöttrar.

12. **Erik Jacob Lidén** (1859-89), f. 8 nov. 1807 i Ådals-Liden, son af torparen Nils Ersson Lidén i Näsåker och Märta Jacobsdotter. Stud. 1830; prästv. 24 juni 1832 till komm. adj. i Fors; komm. adj. i Brunflo-Näs 1833; adj. i Fjällsjö och Bodums annexförsamlingar i Ramsele pastorat 1834; tjänstgjorde där äfven som v. pastor under pastoratets omreglering, till dess han förordnades till ordin. sockenpredikant i Fjällsjö 1 maj 1852. Utn. komm. i Bjerträ i juni 1857 med tilltr. 1 maj 1859. Säges varit fordrande och väl torr till sin natur. Afled 28 juli 1889.

G. 18/9 1833 i Helgum m. *Ulrika Wilhelmina Staaf*, f. i Ljustorp 22/5 1806, änka efter s. min. adj. Bengt Löfgren; d. i Bjerträ prästg. 3/12 1880.

Barn: *Nils Oscar*, d. 1839 i Fjällsjö, 3 mån. g.; *Märta Charlotta (Lotten) Augusta*, f. 12/10 1841, g. 24/6 1868 m. hemmansägaren Carl Ol. Boman i Lungvik, änka 29/12 1911; *Wilhelmina (Mina) Jacobina*, f. 11/4 1843, d. ogift i Bjerträ 30/12

1905; *Hilda Elisabeth Johanna*, f. 26/3 1845 g. m. kronolänsman Geo. Julius Mankell i Undrom, Boteå; d. 8/8 1922 i Mörby, Stocksund; *Johan Emanuel (Manne)*, f. 27/12 1846, sågverksägare vid Ramvik, Högsjö, d. 16/4 1915.

KOMMINISTRAR I SKOG.

1. **Elias Erici Rhezelius (Noræus)** (1639-47). Om hans hitkomst se ofvan under kapellanen i Bjertrå P. Nybelius. n. 1. Tvisten dem emellan föranledde upprättandet af en ny kapellanstjänst inom pastoratet, hvars innehafvare stationerades i Skog. Ett formligt kontrakt angående de begge kapellanernas löner upprättades och stadfästes inför Upsala domk. 15 febr. 1641 i närvaro af ombud från resp. socknar.¹ Från Skog skrifver han i jan. s. å. och klagar, att han nu i hela tre års tid af khden Erik Warg ingen kost efter löfte bekommit hafver. Nora- och Bjertrå-borna synas ock varit ogena mot honom i utgifvandet af sina lönebidrag. Efter 8 års tjänst här mottog han sacellanien i Högsjö 1647 och blef sist khde i *Ramsele*.

2. **Ragvald Er. Flodius** (1647-79), son till khden Erik Ragvaldi i Nora. Såsom här i Skog anställd kapellan bodde han först i Kläpp, sedan i Älfed, men bytte 1656 hemman med Mårten Persson i Kyrkbolet och flyttade dit. Han och hans syster hade i arf efter fadern ett hemman i Strinne, hvilket hans styffader Lars Hansson bortsålt för dem 1642 till Bertil Andersson i Gräta; på tinget i Nora 10 apr. 1655 fick kapellan hr Raphael makt att igenlösa denna jord. Redan till åren kommen utnämndes han till khde i Resele och tilltr. där 1679. Se *Resele*.

3. **Martinus O. Meijerus** (1679-83), bondson från Meja by i Ullånger; inskrefs som stud. i Upsala nov. 1660; var superint. P. Steuchius' adj. i Säbrå 1669; tjänstgjorde som kapellan i Nora enl. uppgift redan 1671 och efterträdde Flodius 1679, men mistade ämbetet år 1683 på grund af grofva förseelser, hvarjämte han fick böta ansenligt till Nora kyrka

¹ Kontraktet innehöll: Khden skall, utom de 12 t:r säd, 12 dlr pgr, skor och linkläder, som han i årslön utger till ordin. sacellanen i Bjertrå, gifva den andra kapellanen 2 t:r säd årligen. Oafsedt att båda kapellanerna en tid på året uppbära sin tribut i alla tre socknarna, skola Skog och Bjertrå efter mantal och qvota skjuta tillsammans 8 t:r spl den nya kapellanen till föda, och Nora moderförsamling skall i penningar och plagglönen ifylla det som brister, att han får lika mycket, som khden tillställer ordinarie sacellanen. Föreningen bekräftades med ärkebiskopens namn och konsist. sigill. De utskickade socknemännen voro Anders Jonsson i Nyland från annexan Skog och Jon Abrahamsson i Strinne från Bjertrå.

Bodde ej i Skog, utan i Gräta by, Nora, på en hemmansdel, som han 1671 köpt af sin svåger. Afled därstädes 1704.

G. m. *Margareta Mårtensdotter Norman*, som omtalas ss. elak till sinnes, dotter till kapellan Mårten Andersson här i Nora, d. i Gräta 1709.

4. **Zacharias Damin** (1683-1711), f. 1657, son af löjtnanten i svensk tjänst Anders Damin från Pommern. Från Hsands gymn. stud. i Upsala 19 sept. 1677; tilltr. ss. komm. i Skog i nov. 1683. Vid E. Boderi transport till Ramsele begärde Damin 17 apr. 1695 ss. äldre kapellan i pastoratet att få vara ordinarius och bekomma fullmakt på sacellanium, hvarpå domkap. förklarade, att beträffande lönen skulle han få den ordinarie af pastor, dock så att för herr Pehr (Kiörning) intet brister, och äre begge ordinarie. Var närvarande vid prästmötet i Hsand 3 febr. 1696, men prosten i Nora ursäktade sin frånvaro. Komm., som afled 24 febr. 1711, omtalas som en from man. Ägde och bebodde ett hemman i Berge by i Nora.

G. 16/11 1685 m. *Catharina Bidenia*, dotter af komm. i Själevad Nic. Bidenius.

Barn: *Zacharias*, kollega i Hsand 1728, d. 1736; *Magdalena*, f. 1697, g. m. 1) komm. i Resele-Liden P. Harelius, och 2) N. Dahlström, d. 19/2 1783; *Anna*, gift, bosatt i Gefle 1738; *Johannes*; *Petrus*, borgare i Hsand, g. 30/11 1731 m. Cath. Bjur; *Jacob*, handelsman, g. 1721 m. Anna Sedin.

5. **Hans Ol. Widberg** (1712-40), f. i Nordingrå, af bondeföräldrar i Kåsta by. Efter studier i Hsand stud. i Upsala 10 sept. 1687; kollega i Hsands skola 1702; prästv. 1706; utn. komm. i Skog 1711, tilltr. 1712. Var en man med behagligt sätt och gladt lynne, god musikus och förträfflig kantor. Afled 9 febr. 1740.

G. 6/11 1706 m. *Elisabeth Hornæa*, f. 1678, dotter af komm. P. Hornæus i Ullånger, d. i Vibyggerå och begr. 4/12 1748; 70 år 4 m.

Barn: *Helena*, f. 1711, g. m. komm. i Sidensjö Jon. Dynæsius; d. 1748 i Vibyggerå; *Petrus*, f. 29/8 1713, notarie i Krigskollegium i Sthm 1742; *en dotter*, g. m. en mönsterskrifvare.

Tr.: Verser vid J. Ströms fil. mag. promotion 11/12 1694 (undert. Joh. Widberg Angerm.)

6. **Erik Joh. Ahlberg** (1741-56), f. 1700 i Skogs s:n af bondeföräldrar. Stud. 9 sept. 1725; kallades af khden P. Ström till adj. här i Nora; underkändes i prästexamen 12 mars 1729, men tilläts att öfva sig i predikande och erhöill löfte att vid nästa prästvigning få sacros ordines antaga, om han visar större flit och framsteg i studierna. Han aflade

ock examen 14 juni s. å. befanns någorlunda acceptabel och fick tack vare sina goda ämbetsgåfvor prästvigas, dock med förmaning att förkofra sig och uti Guds ord samt trones artiklars kunskap dagligen sig förkofra och förbättra. Efter 11 års tjänstgöring som adj. här i Nora utn. till komm. i Skog 15 okt. 1740, tilltr. 1741. En stilla, god och from man, som förde ett skickligt och nyktert lefverne. Afled 7 dec. 1756 af stenpassion.

G. m. *Catharina Halsenia*, f. 1718, dotter af khden i Håtuna, Upl., Gustaf Halsenius och Elisabeth Lund, som f. 1/10 1677 på gamla dagar vårdades och afled i Skog 26/2 1756. Ahlbergs änka gifte om sig med efterträdaren.

Barn: *Elisabeth Margareta*, f. i Nora 10/9 1740, d. 5/10 1743; *Johannes*, f. 5/10 1741 i Skog, d. 10/9 1743; *Gustaf*, f. 30/8 1743, d. 8/10 s. å.; *Johannes*, f. 19/11 1744; *Margareta Elisabeth*, f. 26/1 1746, g. 17/3 1767 m. brukspredikanten fr. Lögdön Joh. Starin, omg. 13/10 1771 i Skog m. seder. komm. på Alnön Olof Drake; *Erik Gustaf*, f. 24/12 1747, d. 20/1 1748; *Catharina*, f. 5/2 1749, g. 26/11 1771 m. kronolänsman i Gudmundrå Pehr Bergner; *Christina*, f. 17/10 1751, g. 11/7 1775 m. kontorsskrifvaren och klockaren på Alnön Mauritz Björner; d. 7/5 1796 därst. 2 mån. före sin man; *Anna Brita*, f. 2/2 1757, g. m. komm. här i Skog Nils Mallmin, n. 8.

7. **Hans Hansson Ullström** (1758-81), f. i maj 1712 i Ullånger s:n af bondeföräldrar i Inviks by. Gymn. 1734; stud. i Upsala 24 okt. 1738; undergick prästex. 31 okt. 1749 och prästv. till nådårspred. efter khden J. Granbaum i Grundsunda; adj. i Tuna 1752; erhöill fullm. ss. komm. i Skog 24 maj 1758. År 1773 rörd af slag fick han till adj. Ol. Zellinger, öfver hvilkens ofördragsamhet han 1775 beklagade sig. Afled här i mars 1781.

G. 6/7 1758 m. företrädarens änka *Catharina Halsenia*, som afled i Skog 1790.

Barn: Hans, f. 14/4 1759, d. 4/5 s. å.; 2:ne döttrar.

8. **Nils Mallmin** (1782-1825), kallade sig en tid *Wallman*, f. 12 nov. 1741; fadern borgare i Hsand. Stud. i Upsala vt. 1764; prästv. 14 juli 1769, kallad till adj. af komm. i Resele-Liden P. Alstadius. I dec. månad följande år anmälde denne, att han ej hade råd att aflöna Mallmin, och äfven, att hans hälsa så förbättrats, att han kunde undvara honom. Mallmin sändes då till hjälp åt khden i Rödön, blef där nådårspred. 1772; past. adj. i Resele 1773; kom ss. adj. till komm. Ullström i Nora-Skog 1775 efter Ol. Zellinger, som förlorat Ullströms förtroende och, såsom denne klagade, »genom många anstötliga och ogrundade tillmälen på det ömmaste angripit honom». Vid Ullströms frånfälle blef Mallmin nådårspred. erhöill fullmakt på komministraturen 9 jan. 1782 och tillträdde i maj. Var respondens vid prästmötet i Hsand 1791. I detta brännvins-

flödets tidehvarf synes han icke undgått att skatta sin skärf. Han lär varit ett tacksamt föremål för biskop Almquists skämt. Som komm. Mallmin icke kom att efterlämna någon till nådår berättigad anhörig, beviljade K. M:jt i bref 5 maj 1824, att 2:ne års komministerslön här finge besparas ss. bidrag till inköp af ett koministersboställe i Skog. Mallmin afled 4 apr. 1825.

G. 28/10 1777 m. *Anna Brita Ahlberg*, dotter till komm. härst. n. 6.

Barn: *Nils*, f. 1778, d. 1781; *Catharina*, f. 18/9 1779, d. 21/10 s. å.; *Märta Catharina*, f. 1781, d. 1782; *Märta Elisabeth*, f. 25/12 1782, g. 1808 m. s. m. adj. Abraham Flodstedt; *Anna Catharina*, f. 1785; *Brita Christina*, f. 1788, g. m. borgaren i Öregrund *Nils Strindin*, bosatta i Bjerträ; *Erik*, f. 1790; *Margareta*, f. 1792; *Sigrid Margareta*, f. 1794; *Nils Erik*, f. 5/12 1795, komm. i Skellefteå; *Johan Abraham*, f. 1797, d. 1798.

9. **Erik Forssén** (1828-32), f. 8 sept. 1790 i Resele, son af bonden Jon Ersson i Forsås. Gymn. i Hsand 1810; stud. i Upsala ht. 1813; prästv. 2 okt. 1814 till past. adj. i Ljustorp; adj. i Junsele 8 apr. 1815, där v. sockenpred. 1 maj 1816 samt ordin. sockenpred. 1825; utn. komm. i Nora-Skog 1827, tilltr. 1828. Tjänstledig och suspenderad 1830 samt efter laga dom afsatt från ämbetet 1832, enär han en juldag befunnits så rörd af starka drycker, att han ej kunnat läsa bönerna, och kyrkvårdarne måste föra honom ned från predikstolen. Några af hans socknebönder påstås hafva öfverenskommit att förpläga sin präst med denna sorgliga påföljd. Uppehöll sig sedermera någon tid i Ullånger ss. privatlärare, sedan hos sina barn och afled i Bjästa i Nätra s:n 4 sept. 1866.

G. 8/10 1816 m. *Johanna Ulrika Frisendal*, f. 1794, dotter af prosten Daniel Frisendahl i Ragunda och Kristina Sofia Unæa; d. i Hsand 26/10 1852.

Barn: *Katharina Sofia*, f. 2/8 1817, ogift, d. i Hsand 15/11 1906; *Erika Johanna*, f. 21/7 1819, g. m. bankdirektör Hampus Arnell i Hsand, änka 1887, d. 12/12 1893; *Erik Johan*, f. 20/11 1821, rådmän i Hsand, d. 20/11 1868; *Margareta Lovisa*, f. 24/6 1827, d. sinnessvag 26/6 1866; *Jonas Daniel*, f. 25/4 1831, landtmätare, bodde i Bjästa, d. 30/5 1905; *Carl Elof*, f. 17/2 1834, landtmätare, bodde i Grundsunda, d. 4/1 1891 på Hsands hospital; *Anna Kristina*, f. 20/10 1838, g. m. sjökapten *Nils Olof Berlin*, änka 1899, d. i Gefle 28/11 1920.

10. **Petrus Brandell** (1832-38), sist komm. i *Nordingrå-Ullånger*.

11. **Erik Augustin** (1839-57), f. 11 apr. 1790 i Tynderö, där fadern var bonde. Stud. i Upsala 16 okt. 1812; absolverade teol. seminariet vt. 1813 och lämnade universitetet. På kallelse till adj. af komm. N. Ahlberg i Hässjö prästv. 8 okt. 1815; komm.adj. i Stöde apr.-sept. 1816;

ånyo adj. i Hässjö och där nådårspred. juni 1817; adj. hos kontr. prosten Huss i Torp. 1 maj 1820, där nådårspred. och curam gerens 3 juli 1834, åter past. adj. därst. 1 sept. 1836; nådårspred. och v. pastor i Selånger 1 apr. 1838. Utn. komm. i Skog 9 maj 1838; vakanspräst här 1 maj 1839, tilltr. fullst. 1840; tillf. curam gerens i Nora under sommaren 1842 samt v. prebendepastor fr. 1844 till sin död, som inträffade i Nora prästgård 10 jan. 1857.

G. m. *Martha Margareta Norlin*, f. 11/2 1800, enda dotter af kronolänsman i Stöde Jöns Norlin och Ingrid Kjerfstedt, hvarigenom komm. blef en förmögen man.

Barn: *Inga Augusta*, f. 5/3 1820 i Stöde, sinnessvag, lefde inackorderad i Nora; *Margareta Helena*, f. 22/7 1822 ib., g. m. khden And. Högström i Nora; *Nils David*, f. 20/3 1827 i Torp, fil. mag., adj. vid Östersunds h. läroverk, d. 1908; *Erik Johan*, f. 28/11 1830 ib., häradsskrifvare i N. Ångermanland, d. 8/4 1895 i Örnsköldsvik; *Gustaf Leopold*, f. 6/5 1835, kronolänsman i Nyland, Ytterlännäs, 7/12 1865; *Otto Emanuel*, f. 11/8 1842, d. i Nora prästgård 15/8 1846.

12. **Georg Lindberg** (1858-70). Från 1864 äfven t. f. föreståndare för Skogs poststation. Utn. khde i Resele, tillträdde han detta pastorat 1 maj 1870; se *Resele*.

13. **Olof Modin** (1870-72), sist khde i *Torp*.

14. **Johan Widén** (1873-74), f. 24 maj 1844 i Torsåker, son af hemmansägaren Erik Widén i Hämra och Marta Lisa Persdotter. Han var sålunda en yngre broder till lektorn, teol. d:r Jonas W., dock med 20 års skillnad i ålder. Undergick afg. ex. i Hsand 14 juni 1864, men inskrefs först i slutet af 1865 ss. stud. i Upsala, där han jämte sina teologiska studier äfven med intresse ägnade sig åt filosofiska. Å hufvudets vägnar en af de rikare begåfvade bland de yngre prästerna i stiftet. Prästv. i Hsand 13 aug. 1871 till past. adj. i Refsund; utn. till komm. i Nora-Skog 2 juli 1873, men afled redan 28 okt. 1874, endast 30 år g. Med dialektikens vapen rustad skydde han ej att, sanningssökare som han var, kasta sig in i diskussioner för att vinna klarhet i de religiösa frågorna. Genom sitt öppna väsen synes han hafva slagit an på sina samtida ståndsbröder, och tydligt är, att han funnit fast ankarbotten för sin kristendomsförkunnelse. En sympatisk runa af prosten Feltström ägnas honom i 1877 års prästmöteshandlingar.

15. **Frithiof Laurentz Edvall** (1875-84), tillträdde som komm. i Skog. 15 juli 1875; utn. till khde i Grundsunda 17 mars 1884; tilltr. 1 maj s. å. Se *Grundsunda*.

16. **Lars Hoflin** (1885-99), khde i *Indals-Liden*.

17. **Lars Olof Sundström** (1899-1909), khde i *Bodum*.

BRUKSPREDIKANTER VID SANDÖ.

Vid det af hofintendenten Hårleman och andra år 1750 på Sandö i Ångermanälfven anlagda glasbruket, som låg inom Bjerträ socken och alltså räknades till Nora pastorat, hafva tidtals prästmän varit anställda, bland hvilka må nämnas:

1. **Johan Ström** (-1782), f. 1707 i Ångermanland, stud. i Upsala 13 sept. 1732, v. kollega i Sundsvall 1741 mot ett arvode af 25 dlr i månaden. Efter åtskilliga förordnanden i Råneå 1745, Stigsjö 1756, Arnäs 1759 synes han slutligen på 1770-talet hamnat på Sandö som brukspredikant. Afled i Hsand 25 apr. 1782.

G. m. *Helena Geting*, d. på Sandö 17/7 1790 af slag.

2. **Olof Edblad** (1783-87), sist komm. i *Ragunda-Håsjö*.

3. **Johan Gustaf Borin** (1792-94), kallad af brukspatron Joh. Luchow och af konsist. 19 dec. 1792 förordn. till brukspred. mot 40 riksd. årlig lön. Sist khde i *Refsund*.